

COVID-19 DÖNEMİNDE EBA TV ÜZERİNDEN YAPILAN TÜRKÇE DERSLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ*

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Erkan AYDIN¹

* Bu çalışma 18-19 Haziran 2020 tarihleri arasında İzmir’de düzenlenen 5th International European Conference On Social Sciences kongresinde bildiri olarak sunulmuştur.

¹ MEB, erkanaydin02@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6452-6058.

Geliş Tarihi: 29.08.2020 Kabul Tarihi: 29.11.2020 DOI: 10.37669/milliegitim.787592

Öz: Bu araştırmada, EBA TV üzerinden yapılan Türkçe dersleriyle ilgili öğrencilerin görüşlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nicel ve nitel veriler bulunduğundan ötürü karma yöntem ve bu veriler aynı anda toplandığı için ise karma yöntem desenlerinden eş zamanlı desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Adıyaman il merkezindeki iki farklı ortaokulun 5, 6, 7 ve 8. sınıfında bulunan toplam 275 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada, öğrencilerin görüşlerine başvurmak için araştırmacı tarafından bir anket hazırlanarak Google Forms üzerinden öğrencilere uygulanmıştır. Araştırmanın hem nicel verileri hem de nitel verileri betimsel analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın nicel verileri, SPSS 21 programı kullanılarak frekans analizi yapılmıştır. Araştırmanın nicel sonuçlarına göre öğrenciler, EBA TV’de gerçekleştirilen Türkçe derslerinin kendilerine katkısının olduğunu, Türkçe derslerini izlemekten keyif aldığını, dersleri yeteri kadar takip edebildiğini, etkinliklerin yeterli olduğunu düşünmekte ancak ders süresinin ve soru sayısının yetersiz olduğunu düşünmektedir. Araştırmanın nitel sonuçlarına göre öğrencilerin olumlu görüşlerinden yola çıkılarak, EBA TV’deki Türkçe dersleri hakkında faydalı, etkili, öğretici güzel bir uygulama gibi kodlar elde edilmiş; olumsuz görüşlerinden ise yetersiz süre, hızlı anlatım, soru sormama ve öğretmen değişikliği gibi kodlar elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Uzaktan eğitim, EBA TV, Türkçe dersi.

EVALUATION OF TURKISH LESSONS ON EBA TV DURING COVID-19

Abstact:

In this study, it was aimed to evaluate the opinions of the students about Turkish lessons on EBA TV. Due to the presence of quantitative and qualitative data in the study, the mixed method was used and the simultaneous design of the mixed method designs was used because these data were collected at the same time. The study group of the study consists of 275 students in 5th, 6th, 7th and 8th grades of two different secondary schools in Adıyaman city center. In the research, a questionnaire was prepared by the researcher to consult the students' opinions and applied to the students via Google Forms. Both the quantitative and qualitative data of the research were analyzed using the descriptive analysis method. The quantitative data of the study were analyzed by using SPSS 21 program, frequency analysis. According to the quantitative results of the study, the students think that Turkish lessons on EBA TV contribute to them, they enjoy watching Turkish lessons, they can follow the lessons sufficiently, the activities are sufficient, but the duration of the lessons and the number of questions are insufficient. According to the qualitative results of the research, based on the positive opinions of the students, codes such as a useful, effective, instructive good practice about Turkish lessons on EBA TV were obtained; From the negative opinions, codes such as insufficient time, rapid expression, inability to ask questions and change teachers were obtained.

Key Words: COVID-19, Distance education, EBA TV, Turkish lesson.

Giriş

Uzaktan eğitim; öğrenci ve öğretmenlere zaman, mekân, öğrenci hızı, yaş vb. konularda esneklik sağlayan, öğrenci ve öğretmenlerin yüz yüze olma zorunluluğunu ortadan kaldıran, farklı eğitim araçlarıyla yürütülebilen bir sistemdir. Literatürde uzaktan eğitimin ne olduğuyla birçok tanım bulunmaktadır. Buna göre, İşman (2011) uzaktan eğitimi, öğretmenlerin ve öğrencilerin mekân sınırlaması olmadan bilgi iletişim teknolojileri ve posta hizmetleri aracılığıyla eğitim-öğretim faaliyetlerinin yürütüldüğü bir eğitim sistemi modeli olarak tanımlamıştır. Moore vd. (2011) uzaktan eğitimi, coğrafi olarak uzak bir mesafede olan öğrencinin, öğrenme süreçlerine erişim imkânı sağlayan eğitim modeli olarak belirtir. Uzaktan eğitim, sınıf ortamına çeşitli nedenlerden dolayı katılamayan veya katılmak istemeyen öğrencilere çalışma ve öğrenme fırsatı sağlamak için dünyanın her yerinde uygulanmaktadır (Holmberg, 2005). Uzaktan eğitim sürecinde öğrenciler, çoğunlukla bireysel olarak ve kendi hızında öğrenme gerçekleştirir.

Yani öğrenciler, uzaktan eğitim sayesinde kendilerine uygun bir zaman diliminde, bireysel hızlarına göre planlama yaparak eğitim alabilirler.

Uzaktan eğitim, ilk olarak mektupla başlayıp daha sonra radyo ve televizyon gibi iletişim araçları üzerinden yapılırken son yıllarda bilgisayar ve mobil uygulamalar aracılığıyla İnternet üzerinden yapılabilmektedir. Yani uzaktan eğitim sürecinde kullanılan materyal ve çoklu ortam araçları sürekli kendini güncelleyerek, teknolojik gelişmelerin doğrultusunda değişmiştir. Son zamanlarda gelişen teknoloji ve internet olanaklarıyla birlikte uzaktan eğitim faaliyetleri artmıştır. Uzaktan eğitim, okula gitme imkânı olmayan, farklı şehirlerde veya ülkelerde yaşayan bireylerin istifa ettiği bir sistem olarak kullanılmaktadır. Aynı zamanda coğrafi, sosyal, ekonomik ve özel nedenlerden dolayı geleneksel eğitim süreçlerinden faydalanamayan bireylerin dezavantajlarını asgari düzeye indirerek fırsat eşitliğine olanak tanımaktadır (Boz, 2019: 8).

Uzaktan eğitimin öğrenenlere sağladığı birçok faydası bulunmaktadır. Öncelikle uzaktan eğitim, öğrencilere fırsat ve imkân esnekliği sağlamaktadır. Bu bakımdan, öğrenciler, eğitim-öğretimi farklı zamanlarda ve mekânlarda yürütmesinin yanında istediği iletişim araçlarını kullanabilmesi, uygun aracı seçebilmesi, süreç içinde kendine bir esneklik sağlar. Bunun yanında uzaktan eğitimin dünyanın her yerinde eğitim isteyen bireylere ulaşılabilmesi, kitle eğitimini kolaylaştırması, bireye özel eğitim olanakları ve araçları sağlaması, eğitim programlarına bir standart getirmesi, bireyselleştirilmiş öğretim modeli sunması, öğrencilerin başarısız olma korkusunu ortadan kaldırması, zaman açısından kolay ve maliyetinin düşük olması, zengin içerikler sunabilmesi gibi birçok avantajının olduğu da bilinmektedir (Akyürek, 2020; Hızal, 1983; Kaya, 2002; Türker, 2014).

Uzaktan eğitimin öğrenenlere sağladığı birçok faydasının yanında bazı sınırlılıkları da bulunmaktadır. Bunlar arasında; yüz yüze eğitim olmaması, etkileşimin ve sosyalleşmenin yetersiz olması, kendi kendine öğrenmeyen öğrencilere yeterince yardım sağlayamaması, uygulamaya dönük derslere katılamama gibi sınırlılıkları bulunmaktadır (Kaya, 2002). Ayrıca öğrencilerin süreç içinde takibinin zor olması, bütün öğrencilerin eşit imkânlarla sahip olmaması, ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinin yapılmasının zor olması ve yeterince güvenilir olmaması, öğrenenleri teknoloji bağımlılığına sürüklemesine neden olabilecek yapısının bulunması da uzaktan eğitimin bazı sınırlılıkları ve olumsuzlukları arasında gösterilebilir.

Uzaktan eğitim süreci genel olarak eş zamanlı (senkron) ve farklı zamanlı (asenkron) olarak iki şekilde yürütülür. Eş zamanlı model, öğretmen ve öğrencinin aynı zaman diliminde yani gerçek zamanlı olarak çevrimiçi/canlı etkileşim kurarak öğretim ortamlarında bulunmasıyla gerçekleştirilir. Farklı zamanlı model ise öğretmen ve öğrencinin farklı zaman diliminde çevrimiçi/canlı bağlantı etkileşimi olmadan öğrenme ortamlarında bulunmasıyla gerçekleşir (Akkuş ve Acar, 2017; Balta ve Türel, 2013; Demir, 2014).

Çin'in Vuhan eyaletinde, Aralık 2019 tarihinde ortaya çıkan ve bütün dünyaya yayılan Covid-19 virüsü, Türkiye'deki eğitimlerin uzaktan eğitim şeklinde yapılmasına neden olmuştur. Özellikle Millî Eğitim Bakanlığı, salgın dolayısıyla Nisan 2020 tarihinde ilk ve ortaöğretim düzeyindeki örgün eğitimin uzaktan eğitim şeklinde yürütülmesine karar vermiştir. Bu doğrultuda, EBA platformu ve TRT EBA TV kanalları yoluyla ilk ve ortaöğretim düzeyinde uzaktan eğitimler yapılmaya başlanmıştır.

EBA, yani Eğitim Bilişim Ağı, Millî Eğitim Bakanlığı'nun hazırladığı ve son dönemde baştan aşağı yenilenen bir uzaktan eğitim platformudur. TRT EBA TV ise virüs tedbirleri dolayısıyla uzaktan eğitim amacıyla açılmıştır. EBA TV, sınıflara göre Millî Eğitim Bakanlığının müfredatını takip eden ders anlatım videoları yayınlayan bir televizyon kanalıdır. EBA TV ilkokul, ortaokul ve lise olmak üzere üç farklı kanaldan yayın yapmaktadır (EBA, 2020).

TRT EBA TV üzerinden yayımlanan konu anlatımlarıyla öğrencilerin salgın sürecinde derslerden uzaklaşmalarını sağlanmaya çalışılmıştır. EBA TV'de her derse yönelik belirli bir program dâhilinde 20 dakikalık konu anlatım videolarıyla dersler işlenmiş. Ana ders olan Türkçe dersine yönelik ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıflar düzeyinde ders videolarına yer verilmiştir. Bu dönemde, İnternet'e nazaran daha yaygın olan televizyon ile uzaktan eğitim yapılması, eğitim ve öğretimin her eve kolaylıkla ulaşmasına olanak sağlamıştır Ayrıca her evde İnternet olanağı bulunmadığı düşünülerek eğitimde eşitlik ve adillik ilkesi gözetilmiştir.

Kitle iletişim araçları içerisinde en yaygın kullanılan araçlardan biri olan televizyonun uzaktan eğitim sürecine geçmişten bu yana doğrudan katkısı bulunmaktadır. Televizyon; okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve üniversite düzeyinde eğitim amaçlı birçok yayını ve kanalı ile uzaktan eğitim sürecine destek vermektedir. Televizyondaki eğitim amaçlı yayınlara bakıldığında, televizyonun haber ve bilgilendirmeye yönelik programları "tamamlayıcı eğitim", meslekler hakkında bilgi ve becerileri ileten, teknolojik gelişmelere ve bu gelişmelerin sonucuna uyum sağlamasına yardım eden, bireylerin ufkunu genişletmeyi hedefleyen programlar ise "yaygın eğitim" kapsamına girmektedir (Yıldırım ve Ekici, 2016).

Televizyonun uzaktan eğitim sürecinde kullanılması birçok açıdan faydası ve işlevi bulunmaktadır. Uzaktan eğitim etkinliklerinde, televizyonun öğretim ortamını zenginleştirmede ve desteklemede, konu hakkında bilgilendirmede, konuyu özetlemede, konuya açıklık getirerek öğrenmeyi daha kolay hale getirmede, farklı öğretim materyalleriyle yapılan öğrenmeleri destekleyerek pekiştirmede, öğrenci tutumlarını olgu ve olayları aktarmada, öğrencileri öğrenmeye karşı güdülemede, konuyu geniş kitlelere ulaştırmada, göze ve kulağa aynı anda hitap ederek iletmede, geniş kitlelerin öğretim etkinliklerine katılımını canlı yayınlar aracılığıyla sağlamada çok önemli işlevleri bulunmaktadır (Bakioğlu ve Can, 2007).

Türkçe dersinin ilk defa ortaokul düzeyinde uzaktan eğitim yoluyla yapılması, uzaktan eğitimin verimliliği ve uzaktan eğitim sürecinde Türkçe derslerinin işlenişi vb.

konular hakkında gelecekte olası uzaktan eğitim faaliyetlerinin daha iyi yapılabilmesi için öğrencilerin görüşlerinin önemi ortaya çıkmıştır. Literatür araştırması sonucunda, uzaktan eğitim sürecinde, televizyonun Türkçe derslerinde kullanımıyla ilgili pek fazla çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda, Göçen (2011) ortaokul öğrencilerinin görüşlerini aldığı çalışmada, televizyonun konuşma becerisine etkisini incelemiştir.

Uzaktan eğitim sürecinde, farklı alan ve disiplinlerde televizyonun kullanımını inceleyen bazı çalışmalar bulunmaktadır. Osmanoğlu (2020) çalışmada, EBA TV’de Sosyal Bilgiler dersini anlatan öğretmenlerin dersi işleyişini, yayında yer alan derslerin içeriklerini ve ders ortamı hakkında öğretmenlerin çeşitli görüşlerini; Özkanal vd. (2020) öğretmen adaylarının EBA TV’deki İngilizce dersleri ile ilgili gözlemlerini; Bozkaya (2006) uzaktan eğitim gören lisans öğrencilerinin televizyon programlarından öğrenmelerine yönelik öz yeterlik yargılarını; Yıldırım ve Ekici (2016) TRT Okul kanalında yayınlanan bir eğitim programını Biyoloji dersi kazanımları açısından incelemiştir. Ayrıca ilkokul ve okul öncesi düzeyinde yapılan çalışmalara bakıldığında, Güney (2008) 3. sınıf öğrencilerinin televizyon izleme süresi ile hayat bilgisi derslerindeki başarıları arasındaki ilişkiyi; Thakkar vd. (2006) TV programlarının okul öncesi çocuklarının gelişimine etkisini incelemiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, EBA TV üzerinden işlenen Türkçe derslerinin ortaokul düzeyinde bulunan öğrencilere göre işleniş ve verimliliği incelemek istenmiştir. Bu amaçla öğrencilerin görüşlerine başvurulmuş ve şu sorulara cevap aranmıştır:

1. EBA TV üzerinden yapılan Türkçe derslerine ilişkin öğrencilerin görüşleri nelerdir?
2. EBA TV ile Türkçe dersindeki öğrenmelere ilişkin öğrencilerin olumlu ve olumsuz görüşleri nelerdir?

Yöntem

Uzaktan eğitim sürecinde EBA TV ile yapılan Türkçe derslerinin değerlendirilmesini amaçlayan bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Bu modelin amacı, geçmişte veya hâlen var olan herhangi bir durumu olduğu şekliyle tespit etmektir. (Karasar, 2019: 109).

Araştırmanın nicel ve nitel verileri olduğu için çalışmada karma yöntem kullanılmıştır. Çalışmada, nicel ve nitel aynı anda ve birlikte toplandığından ötürü karma yöntem desenlerinden eş zamanlı karma yöntem kullanılmıştır. “Eş zamanlı desen araştırmacıların karşılaştırmak amacıyla nitel ve nicel aşamaları, eş zamanlı veya birbirinden bağımsız olarak uyguladıkları ya da daha bütünsel ve geçerli sonuçlar üretmek için nicel ve nitel sonuçları birleştirdikleri bir karma yöntemler desendir” (Plano Clark ve Ivankova, 2016: 107).

Araştırmanın yapılabilmesi için Adıyaman Valiliği İl Etik Komisyonu tarafından 03/06/2020 tarihli, 7369810 sayılı ve 7374283 numaralı karar ile etik kurul izni doğrultusunda Adıyaman İl Valiliğine bağlı, İl Milli Eğitim Müdürlüğünden izin alınmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Adıyaman ilinde bulunan iki ortaokulun 5, 6, 7 ve 8. sınıfları oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme, amaçlı örnekleme yöntemlerinden olan kolay ulaşılabirlik örnekleme ile seçilmiştir. (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Araştırmanın çalışma grubuna ilişkin bazı özellikler aşağıdaki Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Grubu Öğrencilerinin Çeşitli Özellikleri

Öğrencilerin Özellikleri	Öğrenci sayısı
Cinsiyet	
Kız	138
Erkek	137
Toplam	275
Sınıflar	
5.sınıf	69
6.sınıf	65
7.sınıf	72
8.sınıf	69
Toplam	275
EBA TV’yi takip etme sıklığı	
Her gün	132
İki günde bir	33
Haftada birkaç kez	59
Ayda birkaç kez	20
Hiçbir zaman	31
	275
EBA TV izlenen iletişim araçlarının takip sıklığı	
Televizyon	141
Bilgisayar	21
Tablet	12
Akıllı telefon	70
	244

Uygulamaya, 138’i kız, 137’si erkek olmak üzere toplam 275 öğrenci katılmıştır. Uygulamaya bütün sınıflar düzeyinde katılım olmuştur. EBA TV’yi takip etme sıklığı

ile ilgili soruda hiçbir zaman cevabını veren 31 öğrenci, anketin diğer sorularından muaf tutulmuştur. Yani anketin bulgularına ilişkin sorularına toplam 244 öğrenci cevap vermiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırma için veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan ve Google Forms üzerinden öğrencilere uygulanan anket kullanılmıştır. İlk olarak anket soruları hazırlanmış, sonra anket, alanında uzman üç kişiye (Türkçe eğitim uzmanı, Türkçe öğretmeni ile ölçme ve değerlendirme uzmanı) gönderilerek uzmanlardan anket değerlendirilmesine yönelik görüş alınmıştır. Daha sonra uzmanların görüşleri doğrultusunda anketlerin son haline karar verilmiştir. Ankette, EBA TV üzerinden yapılan Türkçe derslerinin nicel olarak değerlendirilmesine yönelik 5'li likert tipinde (*hiç katılmıyorum, katılmıyorum, kararsızım, katılıyorum ve tamamen katılıyorum*) toplam 7 soru bulunmaktadır. Ankette öğrencilerin onayına dayalı 3 seçeneği olan bir soru bulunmaktadır. Ayrıca ankette, öğrencilerin EBA TV yapılan Türkçe derslerine ilişkin olumlu ve olumsuz görüşlerini nitel olarak tespit etmek için 2 açık uçlu soruya yer verilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri nicel ve nitel olarak analiz edilmiştir. Araştırmanın nicel veri analizi, betimsel analiz yöntemiyle yapılmıştır. Nicel veriler, SPSS 22 paket programıyla analiz edilmiştir. Betimsel analizde öncelikle öğrencilerin ankette yer alan sorulara verdiği cevaplardan yola çıkılarak frekans analizi yapılmıştır.

Araştırmanın nitel veri analizi ise yine betimsel analiz yoluyla yapılmıştır. Bu yaklaşımda, veriler önceden belirlenmiş temalara göre sınıflanmaya, tanımlanmaya ve yorumlanmaya dayalı olarak analiz edilir ve görüşme soruları dikkate alınarak boyutlarına göre okuyucuya sunulur (Yıldırım ve Şimşek, 2008). İlk olarak öğrencilerin ankette yer alan açık uçlu sorulara verdiği cevaplar Ö1, Ö2... diye sıralanmıştır. Öğrenci cevapları sıralandıktan hemen sonra tanımlanarak kodlar elde edilmiş ve bu kodlara yönelik kod sayısı ve öğrenci cevapları tablo haline getirilerek yorumlanmıştır.

Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde, EBA TV üzerinden Türkçe dersinin kullanımına ilişkin öğrencilerin görüşlerine yönelik nicel ve nitel bulgulara yer verilmiştir.

Araştırmanın Birinci Sorusuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde, öğrencilerin EBA TV üzerinden yapılan Türkçe derslerine ilişkin görüşleri yer almaktadır. Öğrencilerin sorulara verdiği cevaplar aşağıdaki Tablo 2'de yer verilmiştir.

Tablo 2. EBA TV Üzerinden Yapılan Türkçe Derslerine İlişkin Öğrencilerin Görüşleri

Anket Maddeleri		f	%
Soru 1: EBA TV'de gerçekleştirilen Türkçe derslerinin bana katkısının olduğunu düşünüyorum.	Hiç Katılmıyorum	18	7.4
	Katılmıyorum	43	17.6
	Kararsızım	55	22.5
	Katılıyorum	66	27.0
	Tamamen Katılıyorum	62	25.4
Soru 2: EBA TV'de gerçekleştirilen Türkçe derslerini izlemekten keyif alıyorum.	Hiç Katılmıyorum	27	11.1
	Katılmıyorum	36	14.8
	Kararsızım	50	20.5
	Katılıyorum	78	32.0
	Tamamen Katılıyorum	53	21.7
Soru 3: EBA TV'de gerçekleştirilen Türkçe derslerinin süresinin yeterli olduğunu düşünüyorum.	Hiç Katılmıyorum	69	28.3
	Katılmıyorum	69	28.3
	Kararsızım	37	15.2
	Katılıyorum	42	17.2
	Tamamen Katılıyorum	27	11.1
Soru 4: EBA TV'de gerçekleştirilen Türkçe derslerini yeteri kadar takip edebiliyorum.	Hiç Katılmıyorum	23	9.4
	Katılmıyorum	50	20.5
	Kararsızım	40	16.4
	Katılıyorum	78	32.0
	Tamamen Katılıyorum	53	21.7
Soru 5: EBA TV'de gerçekleştirilen Türkçe dersiyle ilgili anlatılan konuları anlıyorum.	Hiç Katılmıyorum	20	8.2
	Katılmıyorum	39	16.0
	Kararsızım	47	19.3
	Katılıyorum	78	32.0
	Tamamen Katılıyorum	60	24.6
Soru 6: EBA TV'de gerçekleştirilen Türkçe dersiyle ilgili yapılan etkinlikler öğrenmemi sağlıyor.	Hiç Katılmıyorum	18	7.4
	Katılmıyorum	36	14.8
	Kararsızım	46	18.9
	Katılıyorum	78	32.0
	Tamamen Katılıyorum	66	27.0
Soru 7: EBA TV'de gerçekleştirilen Türkçe dersiyle ilgili soru çözümlerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.	Hiç Katılmıyorum	47	19.3
	Katılmıyorum	74	30.3
	Kararsızım	38	15.6
	Katılıyorum	45	18.4
	Tamamen Katılıyorum	40	16.4

Tablo 2 incelendiğinde “EBA TV’de gerçekleştirilen Türkçe derslerinin bana katkısının olduğunu düşünüyorum.” sorusuna öğrencilerin 66’sı (%27) *katılıyorum* ve 62’si (%25,4) *tamamen katılıyorum* cevabını vermiştir. Bu bakımdan öğrencilerin büyük bir çoğunluğu EBA TV üzerinden işlenen Türkçe derslerinin kendisine katkısı olduğuna inanmaktadır. Öğrencilerin ankette yer alan açık uçlu sorulara verdiği cevaplar bu bulguyu destekler niteliktedir.

Bana bir şeyler kattığını düşünüyorum (Ö113).

Anlamadığım konuları anlayabiliyorum, Türkçede kendimi geliştiriyorum (Ö108).

“EBA TV’de gerçekleştirilen Türkçe derslerini izlemekten keyif alıyorum.” sorusuna öğrencilerin 78’i (%32) *katılıyorum* cevabını verdiği görülmektedir. Öğrenciler, EBA TV’de işlenen Türkçe derslerinden keyif aldığını düşünmektedir. Bu bulgu, öğrencilerin ankette yer alan açık uçlu sorulara verdiği cevaplarla örtüşmektedir.

Türkçe derslerini izlemekten çok keyif alıyorum. Her gün Türkçe derslerini izlerim hiç kaçırmamaya çalışırım (Ö94).

Dersi çok güzel anlatıyorlar birde eğlenceli (Ö98).

“EBA TV’de gerçekleştirilen Türkçe derslerinin süresinin yeterli olduğu düşünüyorum.” sorusuna öğrencilerin 69’u (%28,3) *hiç katılmıyorum* cevabını verirken 69’u (%28,3) *katılmıyorum* cevabını vermiştir. Bu durum öğrencilerin EBA TV’de işlenen Türkçe derslerinde süre bakımında yeterli olmadığını düşünmektedir. Bu bağlamda açık uçlu sorulardan elde edilen veriler de bu bulguyu desteklemektedir.

Türkçe derslerinin süresi az olduğundan konuları yetiştiremiyorum (Ö16).

Süresi çok az ve çok örnek vermiyorlar bikere yapıp geçiyorlar (Ö70).

“EBA TV’de gerçekleştirilen Türkçe derslerini yeteri kadar takip edebiliyorum.” sorusuna öğrencilerin 78’i (%32) *katılıyorum* cevabını verdiği görülmektedir. Bu bakımdan öğrenciler, EBA TV’de işlenen Türkçe derslerine düzenli olarak katılım gösterdiğini göstermektedir. Öğrencilerin verdiği cevaplar ile elde edilen bu bulgu birbiriyle örtüşmektedir.

Kaçırdığım Türkçe konularını tekrar izleme imkânı buluyorum ve bana yararı olduğunu düşünüyorum (Ö4).

Motivasyonumu artırıyor. Dersleri sürekli izliyorum. Çünkü Türkçe dersini anlatan öğretmen çok iyi anlatıyor (Ö39).

“EBA TV’de gerçekleştirilen Türkçe dersiyle ilgili anlatılan konuları anlıyorum.” sorusuna öğrencilerin 78’si (%32) *katılıyorum* ve 60’ı (%24,6) *tamamen katılıyorum* cevabını vermiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu Türkçe dersini iyi anladıklarını düşünmektedir. Bu bağlamda açık uçlu cevapları bu bulguyu desteklediği görülmektedir. Öğrencilerin verdiği cevaplardan bazıları şunlardır:

EBA TV’de öğretmenlerin güzel anlatışından dolayı dersleri iyi anlıyorum (Ö20).

Sınıfta birçok öğrenci olduğu için pek anlaşılıyor ama evde tek bize anlatıldığına daha iyi anlıyorum (Ö36).

“EBA TV’de gerçekleştirilen Türkçe dersiyle ilgili yapılan etkinlikler öğrenmemi sağlıyor.” sorusuna öğrencilerin 78’i (%32) *katılıyorum* ve 66’sı (%27) *tamamen katılıyorum* cevabını verdiği görülmektedir. Bu bakımdan öğrencilerin büyük çoğunluğu EBA TV üzerinden gerçekleştirilen Türkçe dersine yönelik etkinliklerle Türkçe dersini öğrendiklerini düşünmektedir. Bu bulguyu destekleyen öğrenci cevaplarından bazıları şunlardır:

Güzel ders anlatılıyor. Etkinlik yapılıyor. Etkinliklerle daha iyi anlıyorum (Ö30).

Öğretmenin anlatımı çok güzel. Etkinlik yapmak beni motive ediyor. Etkinlikler anlamlı (Ö11).

“EBA TV’de gerçekleştirilen Türkçe dersiyle ilgili soru çözümlerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.” sorusuna öğrencilerin 74’ü (%30,3) *katılmıyorum* cevabını vermiştir. Bu bağlamda öğrencilerin çoğunluğu, soru çözümlerinin yeterli olmadığını düşünmektedir. Öğrencilerin açık uçlu sorulara verdiği cevaplar bu bulguyla paralellik göstermektedir.

Soru sayısı az bence. Konu bittikten hemen sonra soru çözümleri var. Ancak sorular arttırılmalı. (Ö82).

Sorular çok az olduğunu düşünüyorum. Sorular az olduğundan konuları iyi anlayamıyoruz (Ö91).

Anket sorularından elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin EBA TV üzerinden yapılan Türkçe dersleriyle ilgili çoğunlukla olumlu görüşlerinin olduğu görülmektedir. Ancak öğrenciler, ders sürelerinin ve soru çözümlerinin yeterli olmadığını düşünmektedir.

Araştırmamanın İkinci Sorusuna Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde, “EBA TV ile Türkçe dersindeki öğrenmelere ilişkin öğrencilerin görüşleri nelerdir?” sorusuna ilişkin nitel analize yer verilmiştir. Öğrencilere bu soruya yönelik iki farklı soru sorulmuş ve soruların kodları oluşturularak betimsel analiz yapılmıştır. Açık uçlu sorulara 163 öğrencinin cevap verdiği görülmüştür.

Öğrencilerin “EBA TV ile Türkçe dersini öğrenme hakkında olumlu görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplardan kodlar elde edilmiştir. Buna göre Şekil 1’de kodlar gösterilmiştir.

Şekil 1. Öğrencilerin EBA TV ile Türkçe Dersine İlişkin Olumlu Görüşlerini İçeren Kodlar

“EBA TV ile gerçekleştirilen Türkçe dersleri hakkındaki olumlu görüşleriniz nelerdir?” sorusuna ilişkin öğrencilerin verdiği cevaplardan 6 farklı kod elde edilmiştir. Bu kodlar, kodların sayıları ve kodlara yönelik öğrenci cevapları aşağıdaki Tablo 6’te gösterilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin EBA TV ile Türkçe Dersleri Hakkındaki Olumlu Görüşlerine İlişkin Tablo

Kod Adı	Kod sayısı	Öğrenci Cevapları
Faydalı	20	<i>Faydalı olduğunu ve bu dönemde bize destek olduğunu düşünüyorum (Ö77). Yüz yüze ders gibi olmasa da faydalı buluyorum (Ö24).</i>
Güzel bir uygulama	18	<i>Güzel bir platform (Ö106) EBA TV’de Türkçe derslerini izlemeyi seviyorum. Bence çok güzel bir uygulama (Ö33).</i>
Etkili anlatım	15	<i>EBA TV’de anlatılanlar insanın zihninde yer ediniyor (Ö9). Yapılan derslerin güzel anlatıldığını düşünüyorum (Ö17).</i>
Tekrar	11	<i>Kaçırdığım Türkçe konularımı tekrar izleme inkânı buluyorum ve bana yararı olduğunu düşünüyorum (Ö4). En azından unuttuğumuz konuları tekrar etmiş oluyoruz ve kavriyoruz (Ö95).</i>
Öğretici içerik	11	<i>EBA TV’de Türkçe dersi için çok öğretici içerikler var (Ö27). Türkçe dersleri iyi geçiyor. Derslerin öğretici olması, anlamamı kolaylaştırıyor. Özellikle okulda anlamadığım dil bilgisi konularını anlıyorum (Ö97).</i>
Güzel etkinlikler	9	<i>Öğretmenin anlatımı çok güzel. Etkinlik yapmak beni motive ediyor. Etkinlikler anlamlı (Ö11). Güzel ders anlatılıyor. Etkinlik yapılıyor. Etkinliklerle daha iyi anlıyorum (Ö30).</i>

Tablo 3 incelendiğinde, öğrencilerin EBA TV üzerinden gerçekleştirilen Türkçe derslerine ilişkin olumlu görüşlerinin olduğu görülmektedir. Buna göre öğrenciler, EBA TV’de Türkçe derslerinin faydalı olduğunu ancak yüz yüze derslerin daha iyi olduğunu söylemiştir. Bazı öğrenciler EBA TV’yi izlemeyi sevdiğinden dolayı güzel bir uygulama olduğunu ifade etmiştir. Yine öğrenciler, EBA TV’deki öğretmenlerin dersleri etkili anlattığını yani anlatılan dersleri anladıklarını belirtmiştir. Bazı öğrenciler, EBA TV’deki Türkçe derslerini kaçırdıktan sonra tekrar izleme olanağı bulunduğunu ve tekrar izlediği için de dersi anladıklarını ifade etmiştir. Ayrıca öğrenciler, EBA TV’de yer alan ders içeriklerini öğretici bulduğunu, etkinlikleri yapmasının kendini motive ettiğini ve dersi daha iyi anladığını ifade etmiştir.

Öğrencilerin “EBA TV ile Türkçe dersini öğrenme hakkında olumsuz görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplardan kodlar elde edilmiştir. Buna göre Şekil 2’de kodlar gösterilmiştir.

Şekil 2. Öğrencilerin EBA TV ile Türkçe Dersine İlişkin Olumsuz Görüşlerini İçeren Kodlar

“EBA TV ile gerçekleştirilen Türkçe dersleri hakkındaki olumsuz görüşleriniz nelerdir?” sorusuna ilişkin öğrencilerin verdiği cevaplardan 6 farklı kod elde edilmiştir. Bu kodlar, kodların sayıları ve kodlara yönelik öğrenci cevapları aşağıdaki Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin EBA TV ile Türkçe Dersleri Hakkındaki Olumsuz Görüşlerine İlişkin Tablo

Kod Adı	Kod sayısı	Öğrenci Cevapları
Süre yetersizliği	24	<i>Süresi çok az üstüne de konu eksiklerimizi gidermek için özel dersler açılmalı ve 2 sınıf birleştirilmemeli (Ö1). Çok fazla anlamıyorum çünkü hem süresi kısa reklam çok hem öğretmenim gibi değil hem de saati erken malum karantinada olduğumuz için çok alışmıştım bir de kalkmaya ondan dolayı biraz zorlanıyorum ama yine de takdir sizin (Ö33).</i>
Hızlı anlatım	16	<i>Konular anlatılırken ve sorular çözülürken hemen geçildiği için yayın bitince tekrar açıp o soruyu izlemek zorunda kalıyorum. (Ö59). Soru çözümü daha dikkatli çözülse güzel olur hocam çünkü hep anlamadım diyeceğim yerde bırakmıyor hep hızlı çözüyor (Ö88).</i>
Soru soramama	12	<i>Anlamadığım konuları soramıyorum (Ö5). Canlı ders gibi iyi değil istediğin soruyu soramıyorsun (Ö27). Anlamadığım yerleri soramıyorum, anlatımı biraz kafa karıştırıcı (Ö73).</i>
Yetersiz soru sayısı	11	<i>Soru sayısı az bence. Konu bittikten hemen sonra soru çözümleri var. Ancak sorular artırılmalı. (Ö82). Soru çözümlerini yeterli bulmuyorum (Ö29).</i>
Paragraf	7	<i>Paragraf soruları sıkıcı ve uzun geliyor. Çünkü ekrandan çözemiyorum (Ö48). Paragraf soruları zor. Anlamıyorum bir türlü (Ö54).</i>
Öğretmen değişikliği	5	<i>Hocaların sürekli değişmesini istemiyorum (Ö14). Öğretmenler sürekli değişiyor, robot gibi anlatıyorlar (Ö24).</i>

Tablo 4'e bakıldığında, öğrencilerin EBA TV üzerinden gerçekleştirilen Türkçe derslerine ilişkin bazı olumsuz görüşlerinin olduğu görülmektedir. Öğrenciler, EBA TV'deki Türkçe dersi süresinin yetersiz olduğunu, bundan dolayı konuları daha iyi anlamadıklarını dile getirmiştir. Ayrıca öğrenciler sürenin az olmasından dolayı derslerin artırılması gerektiğini ifade etmiştir. Öğrenciler konu anlatımlarının ve soru çözümlerinin hızlı anlatılmasından veya geçilmesinden dolayı Türkçe derslerini anlayamadıklarını ifade etmiştir. Öğrenciler, EBA TV'den yapılan derslerde öğretmenlere soru sorma olanağının olmamasından yakınmışlardır. Ayrıca öğrenciler, soru sayısının yetersiz olduğunu bu sebeple konuyu daha iyi anlamada sıkıntılar yaşadığını; paragraf sorularını çözmekte zorlandıklarını, soruların uzun ve zor olduğunu; sürekli öğretmen değişikliğinin kendileri rahatsız ettiklerini ifade etmiştir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

EBA TV üzerinden yapılan Türkçe derslerinin değerlendirilmesi sonucunda, öğrencilerin büyük çoğunluğu derslerin kendilerine katkısı olduğunu, dersleri izlemekten keyif aldıklarını ve yeteri kadar takip edebildiklerini, derslerde anlatılan konuları anladıklarını ve yapılan etkinliklerin öğrenmeyi sağladığını düşünmektedir. Ancak öğrenciler, ders sürelerinin ve soru çözümlerinin yeterli olmadığını düşünmektedir.

Ankette yer alan açık uçlu sorulara verilen cevaplardan öğrencilerin EBA TV ile Türkçe dersindeki öğrenmelerine ilişkin olumlu ve olumsuz görüşler tespit edilmiştir. Öğrencilerin olumlu görüşlerine ilişkin cevaplarından 6 (altı) farklı kod elde edilmiştir. Bu kodlar “ faydalı, güzel uygulama, etkili anlatım, tekrar, öğretici içerik, güzel etkinlikler” şeklinde sıralanmıştır. Elde edilen kodlar bağlamında öğrenciler, EBA TV’de Türkçe derslerinin faydalı ve EBA TV’nin güzel bir uygulama olduğunu, EBA TV’de ders anlatan öğretmenlerin dersleri etkili anlattığını yani anlatılan dersleri anladıklarını, EBA TV’de işlenen Türkçe derslerini tekrar izlediği için dersi anladıklarını belirtmiştir. Ayrıca öğrenciler, EBA TV’de bulunan ders içeriklerini öğretici bulduğunu, etkinlikleri beğendiklerini ve yeterli soru çözümlerinin olduğunu ifade etmiştir. Sağlık Terleme vd. (2018) çalışmasında, İngilizce dersi için hazırlanan televizyon programlarını değerlendiren öğrenciler; televizyon programlarının başarı düzeyini yükselttiğini, ilgi çekici, motivasyon artırıcı olduğunu ve bu programlarda eğlendirerek öğretici etkinliklerin olduğunu ifade etmiştir. Özkanal vd. (2020) çalışmasında, öğretmen adayları için EBA TV’deki etkinliklerin önemli olduğu belirtilmiş ve öğretmen adaylarının EBA TV’de ders anlatan öğretmenlerin ders anlatımlarını, materyal kullanımlarını takdir ettiklerini tespit edilmiştir. Gaur ve Bohra’nın (2019) Hindistan’da video derslerin etkinliğini araştıran çalışmasında, öğrenciler video derslerin uzaktan eğitim için etkili bir öğrenme aracı olduğunu ve erişiminin kolay olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca öğrenciler, video derslerinin dil öğrenmede olumlu olduğunu ifade etmiştir. Akhter (2011) çalışmasında, öğrencilerin eğitim amaçlı TV programlarını ilginç bulduklarını, bu programların bilgilerini arttırmakta olduğunu, ödevlerin ve sınavların hazırlanmasında ve uzaktan öğrenme sürecinde etkili olduğunu tespit etmiştir. Ayrıca öğrenciler, eğitici TV programlarında, öğretmenlerin ders içeriklerini iyi anlattıklarını ifade etmiştir. Hulela vd. (2016) çalışmasında, öğretmenlere göre eğitimde akıllıca kullanılması durumunda televizyonun çocuklar için etkili bir araç olabileceğini tespit etmiştir. Bu sonuçlarla ile yapılan araştırmanın sonuçları arasında benzerlikler olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin olumsuz görüşlerine ilişkin cevaplardan 6 (altı) farklı kod elde edilmiştir. Bu kodlar ise “süre yetersizliği, hızlı anlatım, soru soramama, yetersiz soru sayısı, paragraf, öğretmen değişikliği” şeklinde sıralanmıştır. Elde edilen kodlara göre öğrenciler, EBA TV’deki Türkçe dersi süresinin yetersiz olduğunu, bundan dolayı konuları daha iyi anlamadıklarını dile getirmiştir. Öğrenciler, konu anlatımlarının ve soru çözümlerinin hızlı anlatılmasından veya geçilmesinden dolayı Türkçe derslerini

anlamadıklarını ifade etmiştir. Öğrenciler, EBA TV'den yapılan derslerde öğretmenlere soru sorma olanağının olmamasından ötürü yüz yüze veya canlı derslerin EBA TV'de işlenen derslere nazaran daha iyi olduğunu belirtmiştir. Ayrıca öğrenciler, soru sayısının yetersiz olduğunu, paragraf sorularını çözmekte zorlandıklarını, sürekli öğretmen değişikliğinin kendileri rahatsız ettiklerini ifade etmiştir.

Yapılan araştırmada, öğrencilerin EBA TV'nin işlenişi hakkındaki olumsuz görüşleri ile bazı araştırmaların sonuçlarının benzerlik gösterdiği görülmektedir. Buna göre Osmanoglu (2020) çalışmasında, öğretmen görüşlerinden yola çıkarak EBA TV'de işlenen Sosyal Bilgiler derslerindeki içeriklerde bazı eksiklikler tespit etmiş ve bu eksikliklerin nedenini, ders sürelerinin kısıtlı olmasına bağlamıştır. Ayrıca öğretmenler, soru sayısının artırılması ve soru çözümleri için öğrencilere yeterli sürenin verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Akbulut vd. (2020) çalışmasında, öğrenciler, EBA TV'de yapılan derslerin yetersiz kaldığını ve dersleri anlayamadıklarını ifade etmiştir. Özkanal vd. (2020) çalışmasında öğretmen adayları, EBA TV derslerinde iyileştirilmesi gereken sorunlu alanlar olduğunu belirterek dersin materyallerini, aktivitelerini, telaffuzunu, karmaşık dil kullanımını ve süresini eleştirmiştir. Bozkaya'nın (2006) çalışmasında ise televizyonla uzaktan eğitim gören öğrenciler, televizyon yayınlarının ilgi çekici, hareketli ve görsel olarak yapılandırılmasına ilişkin önerilerde bulunmuştur. Ayrıca öğrenciler bu yayınların soru çözümleri, sınava hazırlık, daha fazla izleme, takip etme, yayınların sayısının ve süresinin artırılması yönünde de öneriler dile getirmiştir. Bu bakımdan yapılan araştırmayla karşılaştırıldığında, EBA TV'de yer alan yayın sürelerinin, yayın sayısının, soru çözümlerinin yetersizliği açısından benzerlik gösterdiği görülmektedir.

Sonuç olarak öğrencilerin olumlu görüşleri düşünüldüğünde, salgın sürecinden dolayı EBA TV'nin dersleri takip açısından faydalı, yüz yüze dersler kadar olmasa da öğretici, etkili anlatımdan dolayı ise dersi anlamayı kolaylaştırıcı bir platform olduğu ifade edilebilir. Ancak öğrencilerin genel olarak olumsuz görüşleri düşünüldüğünde, EBA TV'nin yüz yüze dersler kadar öğretici olmadığı, süre konusunda yetersiz olduğu, soru sorma olanağının olmadığı sonucu ortaya konulabilir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıda bazı öneriler sıralanmıştır. Buna göre:

- EBA TV'de işlenen derslerin süreleri uzatılmalıdır.
- EBA TV'de yapılan Türkçe derslerine yönelik etkinlikler artırılmalıdır.
- EBA TV'de yapılan Türkçe dersine ilişkin soru sayısı ve soru çözümlerine daha fazla süre ayrılmalıdır.
- Türkçe derslerindeki soru tipleri öğrencilerin düzeyine, ders süresine, uzaktan eğitim ilkelerine uygun hazırlanmalı ve yer verilmelidir.

Kaynakça

- AKBULUT, M., Sahin, U., & Esen, A. C. (2020). More than a virus: How COVID 19 infected education in Turkey?. *Journal of Social Science Education*, 19, 30-42.
- AKHTER, N. (2011). Evaluation of Educational Television Programs for Distance Learning. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 10(4), 188-194.
- AKKUŞ, İ. ve Acar, S. (2017). Eş zamanlı öğrenme ortamlarında karşılaşılan teknik sorunların öğretici ve öğrenen üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik bir araştırma. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 363-376. DOI: 10.17679/inuefd.340479
- AKYÜREK, M. İ. (2020). Uzaktan eğitim: bir alanyazın taraması. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 1-9.
- BAKİOĞLU, A. ve Can, E. (2007). Uzaktan öğretim öğrencilerinin TV ders programları bağlamında yönetimi değerlendirmeleri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 25(25), 17-33.
- BALTA, Y., ve Türel, Y. K. (2013). Çevrimiçi uzaktan eğitimde kullanılan farklı ölçme değerlendirme yaklaşımlarına ilişkin bir inceleme. *Turkish Studies-International Periodical For The Language, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(3), 37-45.
- BOZ, A. (2019). Öğretmen adaylarının teknoloji kabullenme ve kullanımı bağlamında uzaktan eğitim algılarının incelenmesi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Konya.
- BOZKAYA, M. (2006). Televizyonun uzaktan eğitimde kullanımı. *Selçuk İletişim Dergisi*, 4(3), 146-158.
- DEMİR, E. (2014). Uzaktan eğitime genel bir bakış. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (39).
- EBA (2020). Eğitimde Bilişim Ağı. <http://www.eba.gov.tr>
- GAUR, M., & Bohra, R. (2019). Efficacy of new media based video lectures in open and distance education system of India. *Asian Journal of Distance Education*, 14(2), 144-160.
- GÖÇEN, G. (2011). Televizyonun konuşma eğitimine etkileri. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya.
- GÜNEY, K. (2008). İlköğretim birinci kademe 3. sınıf öğrencilerinin televizyon izleme sürelerinin Hayat Bilgisi dersindeki başarılarına etkisi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- HIZAL, A. (1983). Uzaktan eğitim süreçleri ve yazılı gereçler. *Ankara Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Yayınları*, Ankara, 57.
- HOLMBERG, B. (2005). *Theory and practice of distance education*. Routledge.
- HULELA, K., Kgatehang, K., & Macheng, B. (2016). Teachers' perceptions towards the Botswana educational television program (Betv) in delivering instruction on mathematics and science. *Journal of Educational Research and Review*, 4(1), 6-13

- İŞMAN, A. (2011). Uzaktan eğitim, Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- KARASAR, N. (2018). Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler. Nobel Akademi Yayıncılık, Ankara.
- KAYA, Z. (2002). Uzaktan Eğitim. Ankara: Pegama Yayıncılık.
- MOORE, J. L., Dickson-Deane, C., & Galyen, K. (2011). e-Learning, online learning, and distance learning environments: Are they the same?. *The Internet and Higher Education*, 14(2), 129-135.
- OSMANOĞLU, A. E. (2020). Social Studies Teachers' Views on Televisual Distance Education. *Journal of Current Researches on Educational Studies*, 10(1), 67-88.
- ÖZKANAL, Ü., Yüksel, İ., & Başaran-Uysal, B. Ç. (2020). The pre-service teachers' reflection-on-action during distance practicum: A critical view on EBA TV English courses. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education*, 8(4), 1347-1364. doi: 10.14689/issn.2148-2624.8c.4s.12m
- PLANO CLARK, V. L. ve Ivankova, N. V. (2016). Mixed methods research a guide to the field. CA: Sage. Çeviri editörü: Ö. Çokluk. (2018). Karma Yöntemler Araştırma Alanı için Bir Rehber. Bölüm çevirmeni: S. Yalcin, Çevrilen bölüm: Karma Yöntemler Araştırmaları Nasıl Kullanılır? Temel Karma Yöntemler Desenlerini Anlama (s. 105-133), Nobel Yayıncılık, Ankara.
- SAĞLIK TERLEMEZ, M., Özcan, F. H., Öztürk, S. ve Batmaz, B. (2018). Uzaktan öğrenme ortamı olarak televizyon: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi İngilizce programları. *AUAD*, 4(2), 57-89.
- THAKKAR, R. R., Garrison, M. M., & Christakis, D. A. (2006). A systematic review for the effects of television viewing by infants and preschoolers. *Pediatrics*, 118(5), 2025-2031.
- TÜRKER, F. M. (2014). Web tabanlı uzaktan Türkçe öğretimi uygulamalarının yazılı anlatım dersinde başarı ve tutuma etkisi. Çanakkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış doktora tezi), Çanakkale.
- YILDIRIM, A. & Ekici, G. (2016) TRT Kurumu'nun TRT Okul kanalındaki yayınlarının ortaöğretim Biyoloji dersi öğretim programı kazanımları açısından analizi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 189-214.
- YILDIRIM, A., ve Şimşek, H. (2008). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (6.Baskı). Seçkin Yayıncılık, Ankara.